

14 de setembre de 2021

El secretari del Govern

Acord

del Govern pel qual s'aprova la memòria preliminar de l'Avantprojecte de Llei de la producció agrícola sostenible.

L'article 36.2 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, determina que la tramitació d'un projecte de Llei requereix l'acord previ del Govern sobre l'oportunitat de la iniciativa i s'inicia a proposta del departament o els departaments interessats, als quals correspon d'elaborar l'avantprojecte de Llei corresponent.

L'Acord del Govern de 22 de gener de 2019, relatiu a l'oportunitat de les iniciatives legislatives del Govern i a la seva consulta pública, determina que l'acord previ del Govern sobre l'oportunitat d'elaborar un avantprojecte de Llei ha de contenir una memòria preliminar, i n'estableix el contingut.

Per tot això, a proposta de la consellera d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, el Govern

Acorda:

Aprovar la memòria preliminar de l'Avantprojecte de Llei de la producció agrícola sostenible, que s'adjunta com a annex a aquest Acord.

ANNEX

MEMÒRIA PRELIMINAR DE L'AVANTPROJECTE DE LLEI DE LA PRODUCCIÓ AGRÍCOLA SOSTENIBLE

1. Problemes que es pretenen solucionar

- Manca de definició sobre què vol dir produir de manera sostenible per poder fomentar l'agricultura sostenible i d'una manera objectiva avaluar i quantificar la sostenibilitat a les explotacions.

Hi ha confusió i manca de concreció sobre què cal entendre per producció sostenible a causa de l'absència d'identificació i definició clara de les pràctiques agrícoles sostenibles des del triple vessant ambiental, econòmic i social. Per tant, això comporta que actualment no es pot avaluar i quantificar la sostenibilitat d'una manera objectiva i uniforme.

La normativa sectorial en matèria d'aigües, fertilitzants, nitrats o fitosanitaris no aborda la problemàtica de la sostenibilitat de manera holística. L'enfocament de la regulació sectorial vigent és establir els requisits mínims a complir i les infraccions associades en cas d'incompliment, la qual cosa no resulta suficient per assolir els objectius de sostenibilitat.

En el sector privat, han aparegut iniciatives de reconeixement de la sostenibilitat en l'agricultura. Hi ha diversos certificats o segells privats associats a la paraula 'sostenible', però no hi ha una legislació clara al darrere que permeti conèixer quines pràctiques s'han dut a terme en la producció per poder definir-la com a sostenible. A més, aquestes iniciatives no sempre aborden el concepte des del triple vessant ambiental, econòmic i social, que és tal com ho vol fer la Producció Agrícola Sostenible.

- Les Bones Pràctiques agràries definides a la Llei 3/2019, del 17 de juny, dels espais agraris, enfocades a garantir la sostenibilitat ambiental, econòmica i social dels productes agrícoles, ramaders i silvícoles, només estan desenvolupades parcialment i no s'han definit per a totes les temàtiques que se'n deriven del triple vessant de la sostenibilitat.

La Llei 3/2019 defineix les Bones Pràctiques agràries com el conjunt de tècniques i pautes orientades a l'explotació agrària enfocades a garantir la sostenibilitat ambiental, econòmica i social dels productes agrícoles, ramaders i silvícoles.

Les Bones Pràctiques agràries desenvolupades fins avui estan enfocades, principalment, a la fertilització i als sòls i a evitar la contaminació per nitrats d'aquests medis (sòl i aigua), pertanyen al bloc mediambiental i no donen resposta a la conservació de tots els recursos (aigua, sòl,

biodiversitat, aire) ni tampoc a la sostenibilitat econòmica i social, o sigui que actualment no es disposa d'una relació de Bones Pràctiques definida des del triple vessant de la sostenibilitat.

Alguns sectors específics han desenvolupat guies de Bones Pràctiques que sorgeixen de la necessitat de complir la normativa d'higiene (*Guia de Bones Pràctiques agrícoles i de pràctiques correctes d'higiene per a la producció d'olives; Guia de Bones Pràctiques agràries i de pràctiques correctes d'higiene a les explotacions vitícoles*) que s'han anat generant segons la necessitat del sector mateix, però no en tots els sectors productius.

A més, es genera confusió entre les guies de Bones Pràctiques agràries i les guies de pràctiques correctes d'higiene.

- Manca de reconeixement per part de la societat de la feina feta pels agricultors en relació amb la sostenibilitat.

Les explotacions que de manera voluntària fan més del que els exigeix la normativa i s'esforcen per millorar la sostenibilitat de les seves produccions i per seguir unes Bones Pràctiques agràries determinades no sempre veuen reconeguda aquesta tasca per la societat i el mercat, per la qual cosa no poden diferenciar-se d'aquelles altres explotacions que no fan el mateix esforç.

Fruit de l'anterior, el sector distribuïdor no disposa d'un sistema certificat per poder identificar els productors que fan el sobreesforç de treballar en pro de la sostenibilitat. Això pot comportar una manca d'incentiu suficient per al productor, i pot privar el consumidor de poder decidir o no comprar un producte procedent d'una explotació sostenible.

- Necessitat de fer que els sistemes productius actuals incloguin la sostenibilitat ambiental, econòmica i social.

Els sistemes productius actuals no contempen la sostenibilitat des de la triple vessant atès que no està definida. No obstant amb el nou context de canvi climàtic calen noves eines per avaluar la sostenibilitat de les explotacions i és necessari treballar el concepte de sostenibilitat des de nous punts de vista, no només la vessant ambiental, sinó també la vessant social i econòmica.

Tot hi que hi ha dos sistemes productius que contempen certs aspectes de la sostenibilitat ambiental, com són la producció agrària ecològica i la producció integrada, aquests no contempen tots els aspectes de la vessant ambiental ni aspectes de la sostenibilitat econòmica ni social.

- L'actualització i la unificació de la normativa de producció integrada.

Actualment, la producció integrada (amb una experiència de 20 anys) representa una superfície de cultiu a Catalunya de 40.260.05 ha (7% del total de la superfície de cultiu), 109 elaboradors, 2.110 productors. Després d'analitzar la situació actual de la producció integrada i el seu encaix en la normativa europea relacionada amb la sostenibilitat i les necessitats de futur que està liderant Europa, s'ha constatat que:

- Actualment, hi ha 13 normes tècniques associades als diferents tipus de cultius (10 de producció i 3 d'elaboració) amb una elevada complexitat tècnica que fa que les actualitzacions no siguin àgils i que, a causa de la seva extensió, en alguns casos pot arribar a ser difícil la seva aplicació correcta.

- Hi ha confusió en relació amb pràctiques que per la normativa sectorial ja són obligatòries i pràctiques que suposen una millora de la sostenibilitat. En alguns casos, es genera el dubte i/o la confusió de si la producció integrada ha pogut quedar superada en alguns aspectes per la normativa sectorial obligatòria, atès que el legislador europeu ha adoptat algunes de les Bones Pràctiques agrícoles que fomenta la Producció Integrada, que han passat a ser obligatòries per normativa sectorial. No obstant, si s'avaluen les pràctiques agrícoles en detall, en molts casos les de producció integrada van més enllà de la pràctica obligatòria, atès que, malgrat que aparentment coincideixen quant a conceptes i/o objectius, quan s'analitzen en detall totes dues pràctiques es detecten diferències rellevants, especialment en la manera d'aplicar-les. Per exemple, sota el concepte de "coberta vegetal" i un objectiu coincident d'evitar l'erosió, la normativa de condicionalitat reforçada requereix coberta vegetal en cultius llenyosos en pendents iguals o superiors al 10%, tret que el pendent real del recinte estigui compensat mitjançant terrasses o bancals, mentre que la normativa de producció integrada preveu en plantacions de regadiu mantenir un mínim del 70% de la superfície entre fileres d'arbre amb coberta vegetal, independent del pendent.

2. Els objectius que es volen assolir

En relació amb els problemes als quals s'ha fet referència a l'apartat anterior, els objectius a assolir són:

- Contribuir als objectius de sostenibilitat de la producció agrícola sostenible establint un marc que permeti definir i valorar la sostenibilitat de les explotacions agrícoles catalanes en l'àmbit mediambiental, social i econòmic. El nou marc ha de constituir una eina de foment de la producció agrícola sostenible entre els agricultors que contribueixi a la viabilitat econòmica de les explotacions i faciliti el seu reconeixement i visibilitat davant la societat i el mercat. Aquest reconeixement en matèria de sostenibilitat es vol fer extensible a totes les explotacions agrícoles catalanes (incloses les d'agricultura ecològica).

- Abordar la sostenibilitat de manera holística, identificar els aspectes vinculats a la sostenibilitat que s'han de complir per normativa sectorial i fomentar la realització de pràctiques que vagin més enllà del compliment dels requisits mínims obligatoris i que suposin un valor afegit respecte de la normativa sectorial perquè les explotacions siguin més sostenibles.

- Possibilitar que totes les explotacions agrícoles tinguin una eina que permeti fer una autoavaluació envers la sostenibilitat de la seva explotació permetent visualitzar els seus punts forts i febles, essent una eina de millora per al sector productor.

-Fer arribar al consumidor l'esforç que realitzen les explotacions agrícoles en matèria de sostenibilitat,

- Disposar d'una regulació envers la sostenibilitat única i transversal per als diferents cultius.

- Fer compatible la producció d'aliments amb la contribució a mitigar el canvi climàtic mitjançant la conservació i millora en la utilització dels recursos naturals, a fi de garantir que la producció agrícola tingui un impacte mediambiental neutre o positiu, preservar i restablir els recursos naturals dels quals depèn el sistema alimentari, ja que són els inputs de les seves produccions: protegir el sòl, l'aigua i l'aire i revertir la pèrdua de biodiversitat. D'aquesta manera, es contribuirà a mitigar el canvi climàtic i a adaptar-se als seus impactes; es protegirà el sòl, l'aigua i l'aire, i es revertirà la pèrdua de biodiversitat, desenvolupant, entre d'altres, mesures adreçades a un millor aprofitament de l'aigua, a una major eficiència energètica, a la utilització progressiva de fertilitzants d'origen orgànic, a l'establiment de mesures que evitin la degradació dels sòls i a l'ús de maquinària agrícola que incorpori noves tecnologies d'estalvi energètic i menys contaminants que redueixin les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, etc.

- Contribuir a la viabilitat econòmica de les explotacions de Catalunya fomentant la competitivitat del sector i la promoció dels productes procedents d'explotacions que s'acullin a aquest sistema de producció, a fi d'afavorir la creació de noves oportunitats de negoci.

- Acompanyar les explotacions en la transició cap a models més agroecològics i utilitzar la formació com a vehicle per adquirir els coneixements que han de tenir els agricultors per aplicar el nou sistema de Producció Agrícola Sostenible.

- Definir la totalitat de Bones Pràctiques agràries conduents a garantir la producció agrària sostenible.

- Preservar l'assequibilitat dels aliments, i generar al mateix temps un rendiment econòmic més just en la cadena alimentària de manera que els aliments produïts de manera més sostenible siguin, també, assequibles.

- Vetllar perquè totes les persones puguin accedir a aliments nutritius, sostenibles i en prou quantitat que compleixen nivells elevats d'innocuitat, qualitat i de salut.

- Incrementar la qualitat de vida de la gent que treballa al camp, fomentar el desenvolupament de capacitats, l'accés just als mitjans de producció, pràctiques de comerç just, la no-discriminació, la igualtat de gènere, la seguretat i la salut de les persones i la diversitat cultural, i, en definitiva, revaloritzar els coneixements tradicionals i la sobirania alimentària.

Finalment, la iniciativa també té com a objectius:

- Desenvolupar els mecanismes per complir els Objectius de Desenvolupament Sostenible a assolir l'any 2030 definits per la FAO (Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura). Aquests objectius pretenen, des d'avui i fins a l'any 2030, aconseguir una gestió sostenible i un ús eficient dels recursos naturals. També cal aconseguir la gestió racional dels productes químics, reduir significativament el seu alliberament a l'atmosfera, a l'aigua i al sòl i minimitzar els seus efectes adversos per a la salut humana i el medi ambient.

Els Objectius de Desenvolupament Sostenibles que més abordarà la Producció Agrícola Sostenible són els següents: : 2. Fam zero, 3. Salut i benestar, 6. Aigua neta i sanejament, 7. Energia sostenible i no contaminant, 8. Treball decent i creixement econòmic, 11. Ciutats i comunitats sostenibles, 12. Producció i consum responsables, 13. Acció per al clima i 15. Vida d'ecosistemes terrestres.

- Recollir els aspectes que proposa el Pacte verd europeu i les seves estratègies, com ara l'Estratègia de la Granja a Taula i l'Estratègia de la biodiversitat.

- Utilitzar els instruments que oferirà la nova política agrària Europea per ajudar les explotacions agràries de Catalunya a fer la transició cap a models més agroecològics i, per tant, més sostenibles. La política agrària s'emmarca dins d'uns objectius molt ambiciosos en matèria de medi ambient i de lluita contra el canvi climàtic i amb una preocupació clara per la conservació dels recursos.

3. Les possibles solucions alternatives normatives i no normatives.

a) L'opció de no fer res o mantenir la situació actual.

La primera possible solució alternativa és la de no fer res o mantenir la situació actual.

Això comporta la dificultat de transformar la producció agrària convencional (que actualment representa un 85,5%) cap a una producció més sostenible que resulti atractiva i viable per al sector productor.

Els sistemes actuals de certificació (producció integrada i producció ecològica) que integren aspectes relacionats amb la sostenibilitat representen només un 15% aproximadament del total de superfície de cultiu a Catalunya, només tracten aspectes ambientals de manera parcial i obvien els vessants econòmic i social.

Aquesta opció no és possible atès que comporta perpetuar la situació actual i no possibilita ni facilita la transició de les explotacions agrícoles catalanes cap a un model de producció més sostenible i agroecològic. En definitiva, suposaria una manca de resposta als problemes ja esmentats en el document.

b) Opció no normativa.

Les opcions no normatives que s'han tingut en compte són les guies o protocols d'actuació, convocatòries de subvencions i ajudes, campanyes de sensibilització i informatives, campanyes de formació i sistemes de certificació privats.

Tots es consideren insuficients per resoldre els problemes plantejats si no van acompanyats d'una regulació pròpia que defineixi la producció agrícola sostenible.

En aquest sentit, el foment de la producció agrícola sostenible únicament mitjançant convocatòries de subvencions no donaria al sector la visibilitat i el reconeixement que sí que es pot assolir amb un sistema de certificació voluntària que permeti classificar les explotacions segons el seu grau de sostenibilitat i l'adequada valoració per part del consumidor.

A més, la certificació de la sostenibilitat de les explotacions per part del sector privat sense una regulació clara prèvia no garanteix el compliment d'uns criteris uniformes i homogenis ni una adequada proporcionalitat entre la producció d'aliments, la conservació dels recursos i la conseqüent contribució a la mitigació del canvi climàtic.

També s'ha valorat la realització de campanyes informatives, de sensibilització i de formació adreçades als consumidors per assegurar el seu coneixement sobre les diferents formes de producció i per incentivar el consum de productes procedents de la producció agrícola sostenible; resulten inadequades per si soles per garantir que el sistema de producció sostenible s'apliqui amb criteris clars i homogenis a totes les explotacions que es vulguin sumar a aquest sistema de producció.

c) Opció normativa preferida.

L'opció d'actuar des d'alternatives no normatives tampoc dona resposta als problemes actuals, ja que els problemes descrits s'han d'abordar de manera global i conjunta i això requereix una norma que estableixi el marc regulador necessari.

L'opció normativa preferida ha de permetre establir un nou sistema de certificació públic al qual es puguin acollir voluntàriament les explotacions agrícoles catalanes que realitzen esforços extres envers la sostenibilitat i faciliti el seu reconeixement per part del sector mateix, el consumidor i la societat en general. Aquest reconeixement en matèria de sostenibilitat es vol fer extensiu a totes les explotacions agrícoles catalanes (incloses les d'agricultura ecològica).

La nova regulació també ha de permetre disposar d'una eina de foment de la producció agrícola sostenible que, mitjançant criteris homogenis, permeti classificar les explotacions catalanes segons el seu grau de sostenibilitat i fer comparacions entre explotacions de característiques similars des d'una visió de millora contínua.

El nou marc ha de definir la totalitat de Bones Pràctiques agràries conduents a garantir la producció agrària sostenible.

Pel que fa a la seva naturalesa, aquesta norma ha de tenir rang de llei, ja que ha de definir les bases, els objectius i les estratègies d'actuació en matèria de Producció Agrícola Sostenible amb caràcter general, de manera uniforme i per tot el territori de Catalunya. A més, això permet donar resposta al mandat de la Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic, que insta el Govern a elaborar un projecte de llei de foment de l'agricultura i la ramaderia sostenibles i a implantar mesures, en matèria d'agricultura i ramaderia, adreçades a la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic i a reduir la vulnerabilitat i també les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, el malbaratament alimentari i el consum de recursos.

El projecte de llei de producció agrícola sostenible es planteja només per a l'agricultura, atès que l'agricultura i la ramaderia són dos sectors i realitats molt diferents i la complexitat i diversitat de cadascun han fet que s'hagi optat per començar per una llei enfocada només a l'agricultura, i, una vegada aquest model estigui ben estructurat, estendre'l a la ramaderia.

4. Els impactes més rellevants de les diferents opcions considerades:

a) L'impacte sobre l'Administració de la Generalitat.

L'impacte sobre l'Administració de la Generalitat se centrarà en les necessitats de personal i de pressupost per al personal del Servei d'Ordenació Agrícola a través de la Unitat de Producció Integrada actual, que serà l'encarregada de la gestió, coordinació i supervisió de la nova Producció Agrícola Sostenible.

Ara mateix, la Unitat de Producció Integrada està formada per un equip de 4 persones (1 coordinador/a tècnic/a, 1 enginyer/a agrònom/a, 1 enginyer/a tècnic/a agrícola i 1 auxiliar administratiu/iva) per supervisar la Producció Integrada actual, que es duu a terme en un 7% de les explotacions catalanes.

Cal preveure que si el nou sistema de Producció Agrícola Sostenible arriba a un percentatge d'un 30% d'aplicació el primer any, amb una previsió d'increment d'incorporació de noves explotacions a raó d'un 10% anual, cosa que comportarà un augment en les tasques de gestió i supervisió, i, per tant, la necessitat d'incrementar l'equip.

Per altra banda, caldrà disposar d'un programari informàtic com a eina d'automillora per tots els agricultors interessats i de gestió i certificació per tots els agents implicats en la certificació.

b) L'impacte sobre les administracions locals, tenint en compte la seva dimensió i el règim especial de Barcelona.

No escau.

c) L'impacte sobre les mesures d'intervenció administrativa i des de la perspectiva de la reducció de càrregues administratives per a la ciutadania i per a les empreses.

L'avantprojecte de llei implica l'adopció d'un sistema voluntari de certificació que pot comportar per si mateix una sèrie de càrregues administratives, les quals, però, es dissenyaran tenint en compte els principis d'intervenció mínima i seran tan poc gravoses com sigui possible. La idea és simplificar al màxim els tràmits.

Aquest nou sistema productiu aprofitarà la informació de les explotacions agràries de què disposa el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural per rendibilitzar aquesta informació en les aplicacions de gestió del nou sistema de Producció Agrícola Sostenible, i aquest fet reduirà les càrregues administratives per a la ciutadania i les empreses.

Els tràmits i les exigències previstos en els procediments a seguir seran els adequats a les diferents tecnologies, mides i usos, i tindran en consideració terminis abreujats de resposta.

d) Els impactes econòmics, socials o ambientals rellevants que no s'hagin valorat als apartats anteriors.

El nou sistema de Producció Agrícola Sostenible donarà major visibilitat a l'aportació de les explotacions agrícoles en relació amb la sostenibilitat, i això es pot traduir en el fet que hi hagi

una major demanda d'aquests productes que provenen d'explotacions més sostenibles, i, per tant, un reconeixement per part de la distribució. Aquest fet comportarà també un impacte econòmic positiu per a les explotacions incloses en aquest sistema productiu.

Es preveu articular un sistema voluntari de certificació en Producció Agrícola Sostenible que implicarà uns costos de certificació per als agricultors, però s'intentaran compensar amb ajudes europees que fomenten els sistemes productius de qualitat.

D'altra banda, aquest nou sistema de producció abastarà un elevat nombre d'explotacions de Catalunya i això suposarà un major volum de feina per al Consell Català de la Producció Sostenible i per a les entitats de control i certificació.

Un sistema certificat pot donar garanties de la realització de les pràctiques que se certifiquen, i aquest fet és valorat per les indústries agroalimentàries, per la distribució i també pels consumidors.

També tindrà un impacte social atès que pot influir en la decisió d'adquisició d'aquests productes, en el cas que els consumidors estiguin conscienciats sobre la sostenibilitat i el respecte envers el medi ambient.

En l'aspecte mediambiental, cal insistir en l'impacte positiu sobre el medi ambient. Aquest sistema productiu es fonamenta en una millor conservació dels recursos aigua, aire, biodiversitat i sòl, i totes les pràctiques definides van adreçades a la seva preservació; per tant, es preveu un impacte ambiental important, en el sentit que es conservin millor tots aquests recursos i, a més, hi hagi una evolució de les explotacions catalanes cap a explotacions cada dia més sostenibles.

5. Si escau una consulta pública prèvia o bé justificació de les excepcions que hi puguin concórrer, i també la valoració de la necessitat d'emprar, si és el cas, altres eines i canals de participació complementaris a la publicació en el Portal de la Transparència.

Atès l'abast de la norma proposada, es considera que escau sotmetre la iniciativa a consulta pública prèvia mitjançant la seva publicació al portal Participa.gencat.cat per poder recollir les aportacions, demandes i opinions de la ciutadania i de les entitats i sectors potencialment afectats, als quals se'ls consultarà de manera més específica. Així doncs, la consulta anirà adreçada a les persones titulars d'explotacions agrícoles catalanes, a les organitzacions professionals agràries, al sector cooperatiu, a les empreses agroalimentàries, al sector de la distribució i el consum, a totes les taules sectorials agràries i al conjunt de la ciutadania de Catalunya.